

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

**Δυνατότητα διαγλωσσικής συνεργασίας με τα Γερμανικά, όπως προβλέπεται από το ΕΠΣ-ΞΓ.
Σενάριο Δρ. Δημήτριος Ζέππος.**

Τίτλος Διδακτικού Σεναρίου: Οι φίλοι μου και εγώ ... μαθαίνουμε να μιλάμε για το παιχνίδι μας

Βαθμίδα Εκπαίδευσης: Δημοτικό

Στοχευμένο κοινό:

Μαθητές Ε΄ τάξης Δημοτικού, επίπεδο γλωσσομάθειας Α1- (απόλυτα αρχάριοι).
Μέτριο κίνητρο μάθησης της γλώσσας. Προηγούμενη εμπειρία μάθησης Γαλλικής γλώσσας: καμία.
Ομοιογενής μαθητική ομάδα με μέτρια γνώση μητρικής γλώσσας, μέτρια κοινωνική διάδραση, τυπικά προσωπικά ενδιαφέροντα και τυπική για την ηλικία τους γνώση χειρισμού εργαλείων ΤΠΕ.

Γλώσσα: Γαλλικά

Επίπεδο γλωσσομάθειας (σύμφωνα με το ΕΠΣ-ΞΓ): Α1-

Περιγραφή επικοινωνιακού σκοπού:

Οι μαθητές μετά την ολοκλήρωση της διδακτικής παρέμβασης θα είναι σε θέση να ονοματίζουν και να περιγράφουν στα Γαλλικά τις αγαπημένες ασχολίες τους (παιχνίδια ή συνύπαρξη με φίλους) σε απλό γραπτό λόγο. Παράλληλα θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τις διαφορές και ομοιότητες στις προτιμήσεις των συμμαθητών τους όσον αφορά στα παιχνίδια

Θεματικό πεδίο: Ανθρώπινες σχέσεις και κοινωνία

Θεματική εστίαση: Κοινωνικά παιχνίδια και φίλοι

Επιμέρους δείκτες επικοινωνιακής επάρκειας (σύμφωνα με το ΕΠΣ-ΞΓ):

- Να κατανοούν πού αναφέρεται ένα σύντομο, πολύ απλά δομημένο πληροφοριακό ή περιγραφικό κείμενο αυθεντικού λόγου (ανακοίνωσης, πινακίδας, καταλόγου, αφίσας, σημειώματος, ηλεκτρονικής επιστολής) το οποίο αναφέρεται σε τυπικές καταστάσεις ή ανάγκες της καθημερινής ζωής. (Α1-1)
- Να συντάσσουν απλές προτάσεις δίνοντας πληροφορίες για τον εαυτό τους, την οικογένειά τους, τους φίλους ή γνωστούς τους ή το άμεσο περιβάλλον τους, (π.χ. πού μένουν, τί τους περιβάλλει, με τί ασχολούνται, κ.λπ.) ή να συμπληρώνουν (π.χ. σε έντυπο ξενοδοχείου ή έντυπο για αγορά κάποιου προϊόντος, σε αίτηση, κ.λπ.) τα προσωπικά τους στοιχεία, όπως όνομα, ηλικία, ημερομηνία γέννησης, εθνικότητα, διεύθυνση κ.ο.κ. (Α1-11)

Γλωσσικά μέσα

Γραμματική:

- Βασικά ομαλά ρήματα
- Κλίση, πρόσωπα, καταλήξεις Χρήση/Σημασία
- Συμφωνία Ρήματος- Υποκειμένου
- Προσωπικές αντωνυμίες σε θέση υποκειμένου (6 πρόσωπα)

Λεξιλόγιο:

- μου αρέσει..., διαβάζω, ταξιδεύω, χορεύω, τραγουδάω, ζωγραφίζω/σχεδιάζω, περπατάω, κάνω βόλτα, κάνω ποδήλατο, παίζω/κάνω + μουσικό όργανο, παίζω/κάνω + άθλημα
- παιχνίδι, παίζω, κερδίζω, χάνω

Γραμματισμοί:

- Ψηφιακός γραμματισμός (χρήση ΤΠΕ)
- γλωσσικός γραμματισμός (πολυγλωσσική παρέμβαση)
- πολιτιστικός γραμματισμός (γνωριμία με στοιχεία τέχνης, πολιτισμού, παραδόσεων)

Β. ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Διάρκεια σεναρίου:

4 διδακτικές ώρες

Τρόπος εργασίας των μαθητών:

ατομική εργασία στην τάξη, ατομική εργασία στο σπίτι, συνεργασία με το σύνολο της τάξης

Προβλεπόμενο υποστηρικτικό υλικό (διδασκτικό υλικό, πηγές):

Εργαλεία ΤΠΕ, είτε στο σπίτι ή στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου, παραδοσιακά εποπτικά μέσα (τετράδια, στυλό, φωτογραφίες από περιοδικά κλπ.), πηγές όπως αναφέρονται στα Φύλλα Εργασίας, διαδραστικός πίνακας ή τάμπλετ.

Σχόλια-παρατηρήσεις:

Η παρέμβαση αποσκοπεί στη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για τη δημιουργία παραγωγής γραπτού λόγου σε πολύ περιορισμένο δομικό πλαίσιο (λεξιλόγιο και γραμματική). Παράλληλα στόχος είναι η ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων συνεργασίας, κρίσης και ανατροφοδότησης μέσα από τις συνεργατικές φάσεις της παρέμβασης.

Αποφεύγεται η δημιουργία ομάδων εργασίας ώστε να εστιαστεί η κατάκτηση της γλώσσας σε ατομικό επίπεδο για να δημιουργηθεί μία πρώτη βάση γλωσσικής εστίασης.

Η διαδικασία αξιολόγησης πραγματοποιείται μέσω του ερωτηματολογίου κλειστού τύπου καθώς και με τη χρήση του ερωτηματολογίου πολλαπλής νοημοσύνης, το οποίο παρατίθεται στο τέλος του σεναρίου και λειτουργεί ως ανατροφοδοτικό εργαλείο για το σύνολο της διδακτικής παρέμβασης.

Γενικά σημειώνεται ότι το Σενάριο αξιοποιεί σχέδια και εικονογραφήσεις που απευθύνονται σε παιδιά μικρής ηλικίας με ελάχιστη εμπειρία στην ανάγνωση και ατομική παραγωγή υλικού. Για το σκοπό αυτό προτείνεται, μάλιστα, το σύνολο των Φύλλων Εργασίας να εμφανίζονται και στο Διαδραστικό Πίνακα, ώστε να αξιοποιούνται τα χρώματα ως τεχνική έλξης του ενδιαφέροντος των μαθητών.

Προτεινόμενο Κειμενικό Είδος (σύμφωνα με το ΕΠΣ-ΞΓ):

- Σημειώματα, με γραφικό χαρακτήρα που μπορεί να διαβαστεί εύκολα), μηνύματα SMS, ηλ. μηνύματα.

Γ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Γνωστική διεργασία: *[Βιώνοντας το γνωστό]*

- **Βήμα 1ο:** Οι μαθητές στην αρχή της διδακτικής παρέμβασης καλούνται να μελετήσουν το Φύλλο Εργασίας 1, όπου πρέπει να αναγνωρίσουν μέσα από το συννεφόλεξο τη θεματολογία της παρέμβασης. Συγκεκριμένα, το συννεφόλεξο παρουσιάζει τη λέξη «φίλος» σε διάφορες γλώσσες, μεταξύ των οποίων η Γαλλική και η Αγγλική.
- Οι μαθητές αναζητούν τις γνωστές λέξεις (βιώνουν το γνωστό) και αναγράφουν τις λέξεις αυτές στον αντίστοιχο πίνακα. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται ένα κίνητρο για τις επόμενες δραστηριότητες.
- **Βήμα 2ο:** Οι μαθητές καλούνται να εικάσουν για το θέμα της διδακτικής ενότητας, χωρίς Φύλλο Εργασίας. Η διαδικασία αυτή ενισχύει τη φαντασία τους, εδραιώνει τη θετική τους στάση απέναντι στο μάθημα και δημιουργεί κατάλληλες συνθήκες για την εισαγωγή του γνωστικού υλικού.

Γνωστική διεργασία: *[Βιώνοντας το νέο]*

- **Βήμα 1ο:** Στη συνέχεια, οι μαθητές καλούνται να αναγνωρίσουν τις δραστηριότητες που περιγράφονται με τις εικονογραφήσεις του Φύλλου Εργασίας 2. Αρχικά, η αναγνώριση αυτή γίνεται με τη χρήση της ελληνικής γλώσσας.
- Στη συνέχεια, οι μαθητές καλούνται να επιχειρήσουν να περιγράψουν κάθε δραστηριότητα, περιγράφοντάς την ως δράση μεταξύ φίλων.
- **Βήμα 2ο:** Ο/Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές να εικάσουν για το λεξιλόγιο που παρουσιάζεται στις εικονογραφήσεις, χωρίς ωστόσο να επιμείνει σε αυτό, αφού θα ακολουθήσει σχετικός βηματισμός.
- Μοναδικός σκοπός του βήματος είναι να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές στο ότι οι εικονογραφήσεις περιγράφουν δράσεις που μπορούν να πραγματοποιούνται από τους ίδιους τους μαθητές σε καθημερινή βάση.

Γνωστική διεργασία: *[Εννοιολογώντας με ορολογία]*

- **Βήμα 1ο:** Η εννοιολόγηση με ορολογία επιτυγχάνεται στο πρώτο βήμα αυτής της φάσης, όπου οι μαθητές καλούνται να ορίσουν μέσα από διαδικασία ανακαλυπτικής μάθησης (χρήση λεξικού ή διαδικτύου) το λεξιλόγιο που τους παρέχεται στο Φύλλο Εργασίας 3.
- Οι μαθητές αναζητούν το λεξιλόγιο και το καταγράφουν για μελλοντική χρήση.
- **Βήμα 2ο:** Στο δεύτερο βήμα οι μαθητές καλούνται να αντιστοιχίσουν τις εικονογραφήσεις στις λέξεις.
- Προετοιμάζεται με τον τρόπο αυτό η εξοικείωση με το γλωσσικό υλικό, ενώ παράλληλα ενισχύεται η αυτοπεποίθηση των μαθητών, αφού η αντιστοίχιση είναι σχετικά εύκολη διαδικασία. Η εργασία είναι ατομική και απαιτεί λίγο χρόνο.

Γνωστική διεργασία: *[Βιώνοντας το νέο – δεύτερη φάση]*

- **Βήμα 1ο:** Στο βήμα αυτό, το οποίο στην ουσία επιστρέφει περιστασιακά στη νοητική διεργασία «βιώνω το νέο», οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν προτάσεις σύμφωνα με το παράδειγμα του Φύλλου Εργασίας 4.
- Η απλή δομή των προτάσεων διασφαλίζει την επιτυχή εκπλήρωση της εργασίας, ώστε να αποφευχθεί το αίσθημα της αποτυχίας και κατά συνέπεια να υπάρξει θετική ενίσχυση στη

μαθησιακή διαδικασία. Κατά τη φάση αυτή ενισχύεται η μετασχηματίζουσα μάθηση, αφού οι απαρεμφατικές φράσεις αξιοποιούνται για τη δημιουργία επικοινωνιακά λειτουργικών προτάσεων μέσα σε αυστηρά καθορισμένο δομικό πλαίσιο.

Γνωστική διεργασία: [Αναλύω με λειτουργικό τρόπο]

- **Βήμα 1ο:** Επιστρέφοντας στη ροή των νοητικών διεργασιών σύμφωνα με τη ΜμΣ, οι μαθητές καλούνται στο Φύλλο Εργασίας 5 να δημιουργήσουν μία δική τους εικονογράφηση, είτε με τη χρήση φωτογραφιών ή σχεδιάζοντας οι ίδιοι την εικόνα, για το θέμα της παρέμβασης.
- Οι μαθητές πρέπει να ολοκληρώσουν το βήμα αυτό πριν προχωρήσουν στο δεύτερο μέρος του Φύλλου Εργασίας.
- **Βήμα 2ο:** Οι μαθητές καλούνται να περιγράψουν τη δραστηριότητα που απεικονίζουν στο Φύλλο Εργασίας 5, ώστε να οικειοποιηθούν τη δραστηριότητα, να χρησιμοποιήσουν το λεξιλόγιο ενεργά και να αποκτήσουν ένα αίσθημα επιτυχίας στη χρήση της γλώσσας.
- **Βήμα 3ο:** Μετά την ολοκλήρωση της συγγραφής, οι μαθητές περιφέρονται στην τάξη και ανταλλάσσουν τα κείμενα των συμμαθητών τους.
- Η διαδικασία αυτή αποτελεί διαδικασία αλληλοαξιολόγησης, ενώ δίδεται στους μαθητές η ευκαιρία να συγκεντρώσουν επιπλέον λεξιλόγιο του θέματος και παράλληλα να εντοπίσουν διαφοροποιήσεις στις εκφράσεις και τη χρήση των γλωσσικών στοιχείων.

Γνωστική διεργασία: [Αναλύω με κριτικό τρόπο]

- **Βήμα 1ο:** Ολοκληρώνοντας το προηγούμενο βήμα, οι μαθητές πραγματώνουν την επόμενη νοητική διεργασία της κριτικής ανάλυσης, αφού συγκρίνουν τα δικά τους κείμενα με εκείνα των συμμαθητών τους.
- Παραβάλλουν με τον τρόπο αυτό τη χρήση της δομής και των γλωσσικών στοιχείων, που οι ίδιοι έκαναν, με αυτήν των συμμαθητών τους. Αναγνωρίζουν έτσι τις διαφορές, τις ελλείψεις ή το προβάδισμά τους, ενώ ο/η εκπαιδευτικός λειτουργεί ως υποστήριξη και καθοδηγητής στις περιπτώσεις αμφιβολιών ή αντιρρήσεων.
- **Βήμα 2ο:** Στο επόμενο βήμα, οι μαθητές καταγράφουν τις διαφορετικές προτάσεις των συμμαθητών τους, ώστε να προχωρήσουν στην επόμενη γνωστική διεργασία.

Γνωστική διεργασία: [Εφαρμόζω με κατάλληλο τρόπο]

- **Βήμα 1ο:** Οι μαθητές καλούνται να μετασχηματίσουν τις προτάσεις που έχουν συγκεντρώσει, κατατάσσοντάς τις σε κατηγορίες (νοητική διεργασία της εννοιολόγησης με ορολογία), ώστε να ταξινομήσουν τις δραστηριότητες.
- Το βήμα αυτό λειτουργεί ως προετοιμασία για την επόμενη φάση και περιγράφεται στο Φύλλο Εργασίας 6.
- **Βήμα 2ο:** Οι μαθητές καλούνται, σε συνέχεια και χωρίς διακριτή διακοπή από το προηγούμενο βήμα, να συνθέσουν προτάσεις παρόμοιες με αυτές των προηγούμενων φάσεων.
- Η διαφορά βρίσκεται στο ότι πλέον καλούνται (Φύλλο Εργασίας 7) να χρησιμοποιήσουν διαφορετικό γραμματικό γένος και πρόσωπο, ανάλογα με το άτομο που συνέγραψε την αρχική πρόταση.
- Διενεργείται με τον τρόπο αυτό διαδικασία της νοητικής διεργασίας «εννοιολόγησης με θεωρία», αφού οι μαθητές θα πρέπει να αντιληφθούν τη διαφορά των προσωπικών αντωνυμιών για το αρσενικό και το θηλυκό γένος, ενώ παράλληλα παρατηρούν την ομοιότητα της κατάληξης του ρήματος και για τα δυο πρόσωπα.

- Η εννοιολόγηση γίνεται χωρίς τη ρητή χρήση κανόνα ή γραμματικής καθοδήγησης, αφού η εικονογράφηση του Φύλλου Εργασίας 6 υποδεικνύει την ορθή χρήση με την εικονογράφηση στο κάτω μέρος της σελίδας.
- Η εφαρμογή του εμπειρικού κανόνα αποτελεί την ολοκλήρωση της νοητικής διεργασίας «εφαρμογή με κατάλληλο τρόπο» και οδηγεί στην επόμενη διεργασία της ελεύθερης παραγωγής.

Γνωστική διεργασία: [Αναλύω με λειτουργικό τρόπο – δεύτερη φάση]

- **Βήμα 1ο:** Ο βηματισμός αυτός επανέρχεται στην ανάλυση, προσφέροντας ωστόσο παράλληλα μία ενδιάμεση αξιολογική διαδικασία με τη χρήση κλειστού ερωτηματολογίου στο Φύλλο Εργασίας 8.
- Η στοχοθεσία εδώ είναι διπλή: αρχικά οι μαθητές καλούνται να μελετήσουν ένα γαλλικό κείμενο και να αποφασίσουν κατά πόσο οι προτάσεις της άσκησης είναι σωστές ή λάθος. Τα αποτελέσματα των επιλογών του μπορούν να αξιοποιηθούν από τον / την εκπαιδευτικό ως εργαλείο ανατροφοδότησης για τη διαπίστωση του βαθμού κατανόησης τόσο του γλωσσικού όσο και του δομικού υλικού που έχει παραχθεί και παρασχεθεί μέχρι το σημείο αυτό.
- Από την άλλη, η διαδικασία προσφέρει στους μαθητές τη δυνατότητα να ασχοληθούν με ένα γραπτό κείμενο και να αποκομίσουν εμπειρία ανάγνωσης αλλά και κρίσης (ανάλυση με κριτικό τρόπο) του γλωσσικού και δομικού περιεχομένου των προτάσεων σε σύγκριση με το κείμενο.
- **Βήμα 2ο:** Η αλληλοαξιολόγηση μέσω της σύγκρισης των αποτελεσμάτων μπορεί να λειτουργήσει ως δικλείδα ασφαλείας για την περίπτωση που ένας μαθητής παρουσιάζει ελλείψεις στη χρήση των γλωσσικών στοιχείων, χωρίς απαραίτητα να γίνει αντικείμενο σχολιασμού από πλευράς του/της εκπαιδευτικού.
- Με άλλα λόγια, η άσκηση λειτουργεί ως εργαλείο αυτοελέγχου των μαθητών, εφόσον ο/η εκπαιδευτικός δεν επιθυμεί να της προσδώσει χαρακτήρα παρεμβατικής αξιολόγησης.
- Η υπόδειξη της αναζήτησης του σημείου απόδειξης της επιλογής υποστηρίζει την αυτενέργεια των μαθητών, αφού με τον τρόπο αυτό καλούνται να τεκμηριώσουν για τον εαυτό τους την προέλευση της πληροφορίας και να την μεταφέρουν στον εξωτερικό τους αξιολογητή, συμμαθητή ή εκπαιδευτικό (διεργασία ανάλυσης με κριτικό τρόπο).

Γνωστική διεργασία: [Εφαρμόζω με δημιουργικό τρόπο]

- **Βήμα 1ο:** Στον τελικό βηματισμό του Φύλλου Εργασίας 9, οι μαθητές καλούνται να παράξουν ένα δικό τους κείμενο, ακολουθώντας τα πρότυπα των προηγούμενων Φύλλων Εργασίας.
- **Βήμα 2ο:** Αφού οι μαθητές ολοκληρώσουν την παραγωγή του υλικού τους, το παρουσιάζουν στο τμήμα τους.
- Κατά την παρουσίαση οι άλλες ομάδες αξιολογούν το υλικό, προτείνοντας ερωτήσεις ή σχόλια. Η σχετική οδηγία δίδεται από τον/την εκπαιδευτικό. Η διαδικασία αυτή αποτελεί και την ανατροφοδοτική αξιολόγηση του συνόλου της διδακτικής παρέμβασης, ενώ τα τελικά προϊόντα της εργασίας αναρτώνται στον πίνακα ανακοινώσεων. Οι οδηγίες για το συγκεκριμένο βηματισμό δεν περιλαμβάνονται στο Φύλλο 9, αλλά δίδονται προφορικά από τον/την εκπαιδευτικό. Η εργασία μπορεί να πραγματοποιηθεί και ως ανάθεση στο σπίτι και να παρουσιαστεί σε μετέπειτα χρόνο.
- **Βήμα 3ο:** Μετά το πέρας της διδακτικής παρέμβασης, οι μαθητές καλούνται να αξιολογήσουν τόσο τον εαυτό τους όσο και την πορεία της παρέμβασης, με τη χρήση του Ερωτηματολογίου των τύπων Πολλαπλής Νοημοσύνης που παρατίθεται στο τέλος του Σεναρίου. Τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου αξιοποιούνται ως ανατροφοδότηση για την επαναχρησιμοποίηση του σεναρίου σε άλλη μαθησιακή ομάδα.

Φύλλο Ανατροφοδοτικής Αξιολόγησης σύμφωνα με τους τύπους „πολλαπλής νοημοσύνης“ του Gardner¹

Το μάθημα σου άρεσε	Ναι ☺	Όχι ☹
Αν ☺ τι σου άρεσε περισσότερο;		
Αν ☹ τι σε δυσκόλεψε περισσότερο;		
Θα προτιμούσα αυτό το μάθημα		
Αν ☺ τι σου άρεσε περισσότερο;		
Αν ☹ τι σε δυσκόλεψε περισσότερο;		
Τι νομίζεις ότι έμαθες από αυτό το μάθημα; Λεξιλόγιο Γραμματική: ρήματα, σύνταξη προτάσεων, ... Να επικοινωνείς Να καταλαβαίνεις περισσότερο Άλλο Γλωσσική νοημοσύνη	Ναι ☺	Όχι ☹
Τι άλλο είμαι ικανός/ ή να κάνω; Διαπροσωπική νοημοσύνη	-----	-----
Με δυσκόλεψε η γραπτή ή προφορική παραγωγή λόγου; Γλωσσική νοημοσύνη / λογικομαθηματική νοημοσύνη	Γραπτή Προφορική	Γραπτή Προφορική
Οι εικόνες με βοήθησαν στην κατανόηση του θέματος σε αυτό το μάθημα; Χωροταξική νοημοσύνη / μουσική-ρυθμική νοημοσύνη	Ναι ☺	Όχι ☹
Μου άρεσαν οι αναφορές στις εικόνες σε αυτό το μάθημα; Οπτική νοημοσύνη / χωροταξική νοημοσύνη		
Μου άρεσαν οι αναφορές στο διαδίκτυο; Υπαρξιακή νοημοσύνη		
Οι εικονογραφήσεις με έκαναν να αναζητήσω περισσότερες πληροφορίες; Νατουραλιστική νοημοσύνη		
Νιώθω καλύτερα όταν δουλεύουμε σε ομάδες, μου αρέσει να συνεργάζομαι. Διαπροσωπική νοημοσύνη		
Μου άρεσε η προσωπική παρουσίαση, μου αρέσει να εκφράζομαι με το σώμα μου. Κινησθητική νοημοσύνη		

¹ H., Gardner, H. (1993). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. New York, NY: BasicBooks. (Λήδα Μαυρίδου)